

Mødedeltagere

Søren Weimann (B)
Hans Andersen (V)
Jesper Wittenburg (A)
John Schmidt Andersen (V)
Jørgen Bech (V)
Ole Frimann Hansen (F)
Poul Erik Skov Christensen (A)

39. Beslutning om udlednings-scenarie for spildevand fra Vinge

06.02.03-G00-1-19

Resumé

Novafos har ansøgt Frederikssund Kommune om tilladelse til medbenyttelse af Marbækrenden for udledning af regnvand fra Vinge SV. Af ansøgningen fremgår, at lodsejere langs vandløbet overvejende er i mod muligheden for medbenyttelse af Marbækrenden. Administrationen redegør i sagen om muligheden for tvungen medbenyttelse. Da denne løsning kan trække ud ved evt. klagesager, foreslår administrationen en mere fremtidssikring løsning med at etablere en fjordledning, der kan lede regnvand direkte i Roskilde Fjord. Fordele og ulemper ved denne og andre alternativer er beskrevet i Bilag 1.

Indstilling

Administrationen indstiller til Klima, natur og energi, at:

1. Godkende, at der arbejdes videre med "Alternativ 1 - Fjordledning"

Tidligere beslutning

Beslutning fra Klima, natur og energi, 6. december 2022, pkt. 127:

Udsat.

Fraværende:
John Schmidt Andersen (V)

Beslutning fra Klima, natur og energi, 17. januar 2023, pkt. 4:

Jørgen Bech (V) stillede forslag om, at der arbejdes videre med alternativ 5.

For stemte: Jørgen Bech (V), Ole Frimann Hansen (F) og Søren Andreasen Weimann (B)
Imod stemte: Jesper Wittenburg (A) og Poul Erik Skov Christensen (A)
Undlod at stemme: Hans Andersen (V) og John Schmidt Andersen (V)

Ændringsforslaget tiltrådt.

Poul Erik Skov Christensen (A) begærer sagen i Byrådet.

Beslutning fra Økonomiudvalget, 25. januar 2023, pkt. 15:

Drøftet.

Fraværende:
Inge Messerschmidt (O)
Rasmus Petersen (Ø)
Anna Poulsen (F).

Beslutning fra Byrådet, 1. februar 2023, pkt. 13:

Sagen sendes retur til fornyet behandling i Klima, natur og energi som følge af nye oplysninger.

Fraværende:
Maibritt Møller Nielsen (D).

Beslutning fra Klima, natur og energi, 14. marts 2023, pkt. 21:

Udsat. Der skal afholdes et dialogmøde ml. lodsejere og udvalg, inden sagen genbehandles. NOLA inviteres med til dialogmødet.

Fraværende: Hans Andersen (V).

Beslutning

Udvalget ønsker, at administrationen undersøger omkostningsfordelingen for et 0 scenarie, scenarie 1 og alternativ 2 og at administrationen indgår i yderligere dialog med lodsejerne, inden en endelig sag forelægges for udvalget.

Fraværende:
Ole Frimann Hansen (F) og Jørgen Bech (V)

Sagsfremstilling*Yderligere udbygning af Vinge SV kræver fremtidssikret afvandingsløsning*

Udbygning af den del af Vinge, som skal afvande til Marbækrenden (Vinge SV), kan ikke blive igangsat, før Frederikssund Kommune har truffet beslutning om permanent løsning for udledning af regnvand fra området. Marbækrenden er et rørlagt vandløb, hvorfor nye udledninger kræver afgørelse om medbenyttelse efter vandløbsloven. Administrationen kan først meddele udledningstilladelse, når der er opnået tilladelse til medbenyttelse. Afgørelse om medbenyttelse kan påklages. En klage over medbenyttelse vil stoppe muligheden for afvanding, indtil der foreligger en afgørelse fra klagenævnet.

Der er tilstrækkelig kapacitet i vandløbet til fase 1 og 2, men lodsejere ønsker ikke medbenyttelse

Marbækrenden er af rådgiver i 2020 blevet vurderet til at have tilstrækkelig kapacitet til at kunne modtage planlagte udledninger fra Vinge SV (etape 1 og 2, jf. vedlagte kort). Administrationen vurderer ikke, at der er nye forhold, der ændrer på denne vurdering. Det er ikke undersøgt, hvorvidt der er kapacitet i rørledningen til udledninger fra fremtidige projekter, som fx yderligere udbygninger af Vinge, motorvejen, m.m., men der vil sandsynligvis skulle findes andre løsninger til disse udledninger.

På den baggrund har Novafos ansøgt Frederikssund Kommune om medbenyttelse af Marbækrenden, til udledninger fra planlagte bebyggelser syd for S-banen, "etape 1" (se Bilag 2 - kort). Senere vil Novafos sende en ny ansøgning om medbenyttelse til udledning fra planlagte bebyggelser nord for S-banen, "etape 2" (Se Bilag 2 - kort). Novafos har udsendt naboerklæringer til lodsejere langs vandløbet med tilbud om kompensation, samt at Novafos har en fremtidig part i vedligeholdelsesudgifter. 8 ud af 17 lodsejere har givet positiv tilbagemelding, mens 2 ikke har taget stilling. De resterende ønsker ikke at give tilsagn til medbenyttelsen.

Mulighed for afgørelse om tvungen medbenyttelse - men afgørelse kan påklages

Frederikssund Kommune har mulighed for på baggrund af ansøgningen og vurderingen af rørets kapacitet at træffe afgørelse om medbenyttelse i henhold til vandløbsloven. Vandløbet er et offentligt vandløb, og det daglige vedligehold tilfalder derfor vandløbsmyndigheden (kommunen). Så længe der ikke er afvandingsmæssige problemer, har det derfor ikke nogen økonomisk konsekvens for lodsejerne, at kommunen giver medbenyttelsestilladelse til Novafos. Når rørledningen er udtjent, vil vandløbsmyndigheden skulle træffe en afgørelse om renovering, hvor udgifterne vil blive fordelt mellem medbenyttere og lodsejere efter et nytteprincip. Der er en beregnet restlevetid på Marbækrenden på ca. 20 år. Kommunen er i gang med at planlægge et vedligehold af rørledningen, for at sikre at Marbækrenden lever op til sin beregnede kapacitet. Afgørelsen om medbenyttelse kan påklages med opsættende virkning. Med den store andel af lodsejere, som er negative over for medbenyttelsen, er der stor sandsynlighed for, at afgørelsen vil blive påklaget, hvilket vil trække sagen ud. Fordele og ulemper ved scenariet er beskrevet i Bilag 1.

Mulighed for alternativ løsning - Anlæg af ledning fra Vinge direkte til Roskilde Fjord - Anbefales

Administrationen og Novafos har derfor i samarbejde udarbejdet alternative forslag, herunder muligheden for anlæg af en ny fjordledning (alternativ 1), med kapacitet til udledninger fra fremtidige projekter. Dette alternativ kræver et nyt spildevandstillæg men er endnu ikke nærmere undersøgt, herunder placering af ledningens tracé, tekniske og administrative udfordringer m.m.. Der vil fx skulle gives udledningstilladelse til N2000-området i Roskilde Fjord, men administrationen vurderer, at løsningen er teknisk mulig.

Administrationen og Novafos anser dette som den bedste løsning, med de største fremtidsperspektiver. Fordele og ulemper ved alternativet er beskrevet i Bilag 1.

Andre alternativer - opdimensionering af vandløb eller fritlægning af Marbækrenden

Andre alternative løsninger er at tilbyde lodsejere en opdimensionering af rørene for at acceptere medbenyttelse (alternativ 2), fritlægning af Marbækrenden (alternativ 3), eller omklassificering af Marbækrenden til et spildevandsteknisk anlæg (alternativ 4).

Fordele og ulemper ved de forskellige alternativer er beskrevet i Bilag 1.

Supplerende sagsfremstilling til møde i Klima, natur og energi den 17. januar 2023

Nødvendighed for afklaring af vandhåndtering i Vinge

Udviklingen af Vinge by er godt i gang og derfor er der et særligt behov for at fremtidssikre byens yderligere udviklingspotentiale. For nuværende er byudviklingen begrænset til udviklingen i den østlige del af byen, med oplande til Sillebro Å. Der er flere konkrete projekter i gang, som er beliggende i den centrale del af Vinge, hvor vandhåndteringen skal håndteres i Marbækrenden. For nuværende er vandhåndteringen for byggeri af Innovater og Domea med tilhørende infrastruktur udfordret, da vandet ikke kan ledes til Marbækrenden. Der er fundet en midlertidig løsning, men denne er ikke fremtidssikret og der skal hurtigst muligt findes en anden permanent løsning.

De første boliger tages i brug sommeren 2024.

Der er igangsat planlægningen for boliger omkring Fællesmagasinet som en del af 8-punktsplanen, hvor udviklingen også er udfordret af vandhåndteringen til Marbækrenden.

Mange projekter er derudover udsat, da der ikke er fundet en permanent vandhåndteringsløsning for oplandet for Marbækrenden. At man kun kan udvikle i den østlige side af Vinge, giver således flere større konkrete udfordringer for den videre udvikling af byen.

På Bilag 3 er med rødt markeret de udviklingsområder, hvor udviklingen er udfordret, eller helt udsat, pga. manglende afklaring af vandhåndteringen til Marbækrenden.

Mulighed for åbning af Marbækrenden med naturlig slyngning

Fritlægning af Marbækrenden (alternativ 3, se Bilag 1.2) tager udgangspunkt i, at vandløbet fritlægges i det eksisterede tracé. Klima, natur og energi ønskede ved mødet den 6. december 2022 at få uddybet muligheden for, at vandløbet ved åbningen genslynges til et naturlig forløb (alternativ 5, Bilag 1.2).

I praksis vil en fritlægning i begge scenarier ske fra Fjordlandsvejen og nedstrøms, da det ikke vil være teknisk muligt at krydse vejen med et åbent vandløb.

Ved en fuld åbning og genslyngning vil vandløbet i videst mulige udstrækning blive placeret, så det følger terrænet med "naturlige" slyngninger. Marbækrenden vil ved dette scenarie blive mellem 500 – 750 meter længere end det er i dag. Marbækrenden har flere strækninger med et godt fald, og administrationen forventer, at en genslyngning vil kunne skabe et vandløb med mulighed for at opnå god økologisk tilstand.

En genåbning og slyngning af Marbækrenden kan gennemføres enten ved frivillige aftaler eller ekspropriation.

Administrationen vurderer, at projektet vanskeligt kan gennemføres ved frivillige aftaler. Et åbent vandløb optager arealer og er en barriere for lodsejerne for at kunne færdes på ejendommen. Et genslynget vandløb øger den negative påvirkning af arealudnyttelsen, hvilket normalt vil medføre stor modstand hos lodsejere. Enkelte lodsejere kan komme til at opleve større arealpåvirkninger, hvor terrænet ligger lavt og åbningen af vandløbet eventuelt skaber et vådområde. Dette er endnu ikke undersøgt.

Projektet kan gennemføres ved ekspropriation, hvis kommunen vurderer, at almenvellet kræver det. Ekspropriationsprocessen følger bestemmelserne i lov om offentlige veje. Ekspropriationsprocessen kan forventes at tage mellem 1 til 3 år.

De økologiske, økonomiske, tekniske og landskabelige konsekvenser ved at genslynge et vandløb, samt opbakningen fra lodsejerne, vil skulle afdækkes i en forundersøgelse. På denne baggrund, kan der træffes beslutning om at gennemføre et anlægsprojekt, med tilhørende myndighedsbehandling. Det samlede forløb forventes at kunne tage 5-10 år. Omkostningerne til at gennemføre fritlægning og genslyngning vurderes at være mellem 10 til 20 millioner kr., som skal afholdes af Frederikssund Kommune.

Arbejdet med en åbning og genslyngning af Marbækrenden løser ikke det akutte problem med vandhåndtering fra Vinge SV, og administrationen anbefaler derfor fortsat etablering af en fjordledning (alternativ 1, se bilag 1.2). En fjordledning er ikke til hinder for, at man samtidigt eller i fremtiden arbejder for en genslyngning af Marbækrenden, med henblik på at skabe et naturligt vandløb.

Bilag 1.2 er opdateret med alternativ 5, siden udvalgsrådet i december.

Supplerende sagsfremstilling til møde i Klima, natur og energi den 14. marts 2023

I forbindelse med den politiske behandling af sagen er der opstået en række spørgsmål, som herunder afdækkes. Novafos deltager ved mødet og orienterer om det aktuelle behov for at afvande Vinge SV.

Nødvendigheden for en permanent løsning på håndteringen af overfladevand i Vinge SV

Sagen er forelagt til politisk behandling, da det er vigtigt, at der findes en permanent løsning for håndteringen af overfladevand i Vinge SV. Novafos har ikke mulighed for at forsyne området, før der foreligger en udledningsmulighed til Roskilde Fjord. For de områder, der allerede er bygget/er i gang med at blive bygget har Novafos etableret en midlertidig løsning til at håndtere regnvandet, indtil udledning til Roskilde Fjord er mulig. Dette indebærer, at overflade-spildevandet (regnvand m.m.) lige nu pumpes gennem kloaksystemet, som jf. spildevandsplanen kun skal håndtere husspildevand. Denne løsning bevirker, at der ikke er yderligere kapacitet på denne spildevandsledning.

Novafos vurderer ud fra nuværende erfaringer, at det ikke er muligt at nedsive regnvand i det pågældende område af Vinge i et omfang, der gør at Novafos kan varetage sin forsyningsforpligtelse. Jordbunden er ikke egnet til nedsivning i det nødvendige omfang, og der er desuden en pesticid-forurening i området, der ikke ønskes mobiliseret ved en omfattende nedsivning i området. Lokal afledning af regnvand (LAR-løsninger) kan ikke håndtere regnvand fra større områder som Vinge SV. Vandet skal stadig ledes til en recipient som fx Marbækrenden eller Roskilde Fjord.

I det udfordrede område (markeret på Bilag 3) er øvrige planer for udvikling udsat. Administrationen oplever, at bygherrer er tilbageholdende med at investere yderligere i området, før der er fundet en løsning på håndteringen af overfladevand.

Udgifter fordeles mellem Novafos og Kommunen, alt efter hvilket alternativ der arbejdes med

Novafos må som forsyningsvirksomhed kun afholde udgifter til det minimum, der kræves for at aflede vandet, hvilket for alle alternativer (undtaget genåbning af vandløbet) vil være selve anlægsarbejdet, uden ekspropriation. For alternativ 5 (åbning i naturligt forløb) har administrationen og Novafos ikke været i

dialog omkring fordeling af udgifter. Normalt vil udgifter til et vandløbsprojekt skulle afholdes udelukkende hos kommunen. Den del af udgifterne, som ikke udgøres af ekspropriation eller merværdien ved en slyngning, vil eventuelt kunne overtages af Novafos gennem en partsfordeling. Novafos' udgifter betales i sidste ende af borgerne gennem taksterne, som vil øges i en årrække, alt efter hvilket alternativ, der vælges. Fx vil taksten for alternativ 1 (fjordledning) ud fra Novafos beregninger stige med omkring 0,5-1,5 kr./m³/år over 50-75 år. Dog vil evt. bidrag til et vandløbsprojekt som udgangspunkt ikke kunne afskrives, men afregnes 100 pct. to år efter udgiften er afholdt. Taksten vil derfor blive påvirket forskelligt alt efter hvilket scenarie for udledning, der vælges.

Alle løsninger vil kunne påklages med opsættende virkning, men sandsynligheden for dette er lav for alternativ 1

Gennemførelse i alle alternativerne kræver flere afgørelser af relevante myndighed. Klager vedrørende ekspropriationsbeslutninger har ikke opsættende virkning, mens klager vedrørende afgørelser truffet efter vandløbsloven (medbenyttelse), naturbeskyttelsesloven (§ 3) eller miljøbeskyttelsesloven (udledningstilladelser), har opsættende virkning. I øjeblikket går der omkring 3 år fra en klage indgives, før behandlingen i klagenævnet starter.

Administrationen vurderer, at sandsynligheden for, at udledningstilladelsen i forbindelse med alternativ 1 (fjordledning) påklages, er lav, da lodsejere vil blive påvirket minimalt, ud over i selve anlægsfasen. For alternativ 5 (åbning i naturligt trace), vurderer administrationen, ud fra kontakt med lodsejere langs vandløbet, at der er stor sandsynlighed for, at vandløbsafgørelsen vil blive påklaget med opsættende virkning.

Det er et vilkår for udledningstilladelsen af vandet renses til BAT (Best Available Technique) inden udledning, hvilket vil gælde for alle alternativer. Dette vil typisk være gennem våde regnvandsbassiner, hvis endelige størrelse dog kan komme til at afhænge af det valgte alternativ.

Nytteprincippet

I scenarie 1 er omtalt, at udgifter i forbindelse med en fremtidig reovering af det rørlagte vandløb vil blive fordelt efter et "nytteprincip", som kan fastlægges i forbindelse med, at en medbenyttelse af røret gennemtvinges eller som forlig ved vandløbsmyndighedens tilladelse til reoveringsprojektet. De enkelte bidragsydere pålægges pligt til at indgå i bidragsfordelingen efter en nærmere angiven fordelingsnøgle. Fordelingsnøglen udarbejdes efter nytteprincippet, dvs. bidragets procentvise størrelse afhænger af, hvilken nytte den pågældende bidragsyder har af projektet. Det endelige bidrags størrelse afhænger derfor både af de samlede projektudgifter og fordelingsnøglen. Hvis der ikke kan opnås enighed, træffes en egentlig afgørelse om bidragsfordeling af en taksationskommission og kan påklages til en overtaksationskommission. Bidragsydere vil typisk være ejere (lodsejere langs vandløbet) og andre (fx Novafos eller andre med udledningstilladelser til vandløbet), der opnår nytte ved en foranstaltning."

Videre proces

Administrationen anbefaler fortsat, at der kan arbejdes videre med alternativ 1 for hurtigst muligt at fremtidssikre vandhåndteringen i Vinge SV.

Da sagen ved Klima, natur og energis udvalgsmøde 17. januar 2023 blev begæret i Byrådet, vil sagen igen blive sendt videre til behandling i Økonomiudvalget samt Byrådet, medmindre begæringen trækkes tilbage.

Hvis den politiske behandling godkender administrationens indstilling om at arbejde videre med alternativ 1 (fjordledning), overgår sagen fra at omhandle vandløb til at være en sag om spildevand. Den videre proces i sagen består blandt andet af et nyt spildevandstillæg og en udledningstilladelse til Roskilde Fjord. Der vil derfor blive oprettet en ny sag, som forelægges Plan og teknik, som er fagudvalg for spildevandsområdet.

Uanset hvilket alternativ der godkendes politisk, er der behov for at gennemføre undersøgelser af blandt andet de fysiske, juridiske, økonomiske og miljømæssige konsekvenser af at gennemføre alternativet. Herefter vil en ny sag blive fremlagt til politisk behandling inden en endelig godkendelse af løsningen. Undtagelsen til dette er scenarie 1 (tvungen medbenyttelse), som administrationen er bemyndiget via delegationsplanen til at gennemføre uden politisk godkendelse.

Økonomi

Nærværende sag har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Bilag

- [Bilag 1.2 - Oversigt over alternativer](#)
- [Bilag 2 - kort](#)
- [Bilag 3 - udfordrede udviklingsområder](#)

Underskrifter

Søren Weimann (B)

Hans Andersen (V)

Jesper Wittenburg (A)

John Schmidt Andersen (V)

Jørgen Bech (V)

Ole Frimann Hansen (F)

Poul Erik Skov Christensen (A)

Bilag

- [Bilag 1.2 - Oversigt over alternativer](#)
- [Bilag 2 - kort](#)
- [Bilag 3 - udfordrede udviklingsområder](#)